

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนวิชา
พลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม
ให้กลุ่มประชากร 3 กลุ่ม คือ อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน
ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ร้อยละ 100

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยคิดค่า
เป็นร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางและบทความ และวิเคราะห์ความแปรปรวน
ระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง และมีวุฒิปริญญา
ตรี และปริญญาโท จำนวนเท่า ๆ กัน มีประสบการณ์ในการสอนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง
1 - 10 ปี คำนประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกสอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ระหว่าง
1 - 10 ปี มีนิสิตในความดูแล 3 - 6 คน มีชั่วโมงในการนิเทศสัปดาห์ละ 3 - 9
ชั่วโมง มีเพียงส่วนน้อยที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชาการนิเทศการสอนพลศึกษา
นอกเหนือจากงานสอนแล้วอาจารย์นิเทศก์มีงานอื่นต้องรับผิดชอบอีกมาก

รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีวุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่
ระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่สอนอยู่ในโรงเรียนสหศึกษา มีประสบการณ์ในการสอน

นิสิตฝึกสอนมีความเห็นว่า ตนเองประสบปัญหามากในเรื่องของการเรียนการสอน

ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่

อาจารย์นิเทศก์มีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหามากในเรื่องสถานที่สอนคับแคบไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน, สถานที่สอนในร่มไม่เพียงพอ, สถานที่สอนไม่ถูกสุขลักษณะ, สนามใช้ร่วมกันทั้งเด็กโตและเด็กเล็ก, สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนักเรียน, สถานที่ทำความสะอาดหลังเลิกเรียน, ห้องทำงานเฉพาะตัวของนิสิต, สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนิสิต, เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอุปกรณ์โดยเฉพาะ, อุปกรณ์พลศึกษาไม่เพียงพอ, ความลำบากในการผลิตอุปกรณ์ใช้เอง, ไม่มีวัสดุที่สามารถนำมาผลิตอุปกรณ์ได้, ขาดแคลนทุนทรัพย์ที่ใช้ผลิตอุปกรณ์

อาจารย์พี่เลี้ยง มีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนประสบปัญหา มากในเรื่อง สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนักเรียน, สถานที่ทำความสะอาดร่างกายหลังการเรียน, ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลอุปกรณ์โดยเฉพาะ และขาดแคลนทุนทรัพย์ที่ใช้ผลิตอุปกรณ์

นิสิตฝึกสอน มีความเห็นว่า ตนเองประสบปัญหามากในเรื่องสถานที่สอนในร่มไม่เพียงพอ ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอุปกรณ์โดยเฉพาะ และขาดแคลนทุนทรัพย์ที่ใช้ผลิตอุปกรณ์

ปัญหาเกี่ยวกับการปกครองชั้น

อาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นว่า นิสิตประสบปัญหามากในเรื่อง ไม่มีความสามารถในการวางระเบียบให้นักเรียนปฏิบัติประจำอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถจำชื่อนักเรียนได้ครบทุกคน

อาจารย์พี่เลี้ยง มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิต ประสบอยู่ในบ้าน
การปกครองชั้น

นิสิตฝึกสอน เห็นว่าตนเองประสบปัญหามากในบ้านที่ไม่สามารถจำ
ชื่อนักเรียนใครครบทุกคน

ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน

อาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นว่า นิสิตประสบปัญหามากในเรื่อง
นักเรียนขาดระเบียบวินัย, นักเรียนชอบเล่นกีฬาในรูปแบบเกมสการ์ เล่นมากกว่าให้นิสิต
สอน, นักเรียนมีทัศนคติว่าวิชาพลศึกษานั้นสอบอย่างไรก็ไม่ตก, นักเรียนยังขาดใน
เรื่องคุณธรรม และนักเรียนไม่มีตำราประกอบการเรียนพลศึกษา

อาจารย์พี่เลี้ยง มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตฝึกสอนประสบมาก คือ
นักเรียนไม่มีตำราประกอบการเรียนพลศึกษา

นิสิตฝึกสอน มีความเห็นว่า ตนเองประสบปัญหามากในบ้านนักเรียน
ชอบเล่นกีฬาในรูปแบบเกมสการ์ เล่นมากกว่าให้นิสิตสอน และนักเรียนไม่มีตำราอ่าน
ประกอบการเรียนพลศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับนิสิตฝึกสอน

อาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบมาก ได้แก่ กังวล
เกี่ยวกับผลการฝึกสอนที่คาดว่าจะได้รับ, ไม่เข้าใจปรัชญาและเทคนิคการสอนพลศึกษา
เท่าที่ควร, ไม่มีความสามารถในการตัดสินใจทางประเภท, ไม่มีเวลาค้นคว้าเพิ่มเติม
ในกิจกรรมที่สอน และต้องรับภาระกิจกรรมพิเศษ และสอนแทนอาจารย์ประจำ
นอกเหนือจากการสอนโดยตรง

นิสิตฝึกสอน มีความเห็นว่า ตนเอง ไม่มีปัญหาที่ประสบในระดับมาก

ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกสอน

ไม่มี

อาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบในระดับมากนั้น

ไม่มี

อาจารย์พี่เลี้ยง มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบในระดับมากนั้น

นิสิตฝึกสอน มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบในระดับมากนั้น ไม่มี

ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบมาก ได้แก่ อาจารย์พี่เลี้ยงให้คำแนะนำน้อยเกินไป และอาจารย์พี่เลี้ยงไม่ค่อยดูแลขณะนิสิตทำการสอนเท่าที่ควร

ไม่มี

อาจารย์พี่เลี้ยง มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบ มากนั้น

ไม่มี

นิสิตฝึกสอน มีความเห็นว่า ปัญหาที่ตนเองประสบ มากนั้น

ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์ มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบมาก คือ นิสิตมีความรู้สึกว่าการนิเทศก์เป็นผู้คอยจับผิด

ไม่มี
 อาจารย์พี่เลี้ยง มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบในระดับมากนั้น

ไม่มี
 นิสิตฝึกสอน มีความเห็นว่า ปัญหาที่นิสิตประสบในระดับมากนั้น

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์, อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน ผลปรากฏว่า ความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์, อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 ในด้านปัญหาการเรียนการสอน, อุปกรณ์และสถานที่, การปกครองชั้น, ตัวนักเรียน, ตัวนิสิตฝึกสอน, โรงเรียนฝึกสอน, อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์

นอกจากนี้ อาจารย์นิเทศก์, อาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน มีข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติม ดังนี้

อาจารย์นิเทศก์

อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่ นอกจากงานสอนแล้วยังมีงานรับผิดชอบด้านอื่นมากเกินไป และได้เสนอแนะรายวิชาที่อาจารย์นิเทศก์ควรได้ศึกษาเพิ่มเติม คือ การนิเทศพลศึกษา, หลักและวิธีสอนพลศึกษา, หลักสูตรพลศึกษา, หลักการนิเทศการศึกษา, การแนะแนวและปรัชญาการศึกษา และควรมีการสัมมนาอาจารย์นิเทศก์ทางพลศึกษา ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ คือ ปัญหาและบทบาทของอาจารย์นิเทศก์, หลักการนิเทศทางพลศึกษา และการประเมินผล วิธีสอนพลศึกษา และยังได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับโครงการฝึกสอนของนิสิตพลศึกษา ดังนี้

1. ควรส่งนิสิตไปฝึกสอนให้ทันวันแรกของการเปิดเรียน
2. ปรับปรุงวิธีการนิเทศและการวัดผลของอาจารย์นิเทศก์
3. ควรส่งนิสิตไปฝึกสอนในต่างจังหวัดบ้าง และควรให้ฝึกสอนในระดับ
อาชีวศึกษาบ้าง แต่ไม่ควรส่งไปฝึกสอนในโรงเรียนที่มีทุกอย่างพร้อมแล้ว
4. นิสิตฝึกสอนพลศึกษาควร เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี
5. เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง
6. ควรเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ
7. ให้นิสิตไ้รอบทบาทของนิสิตฝึกสอนอย่างแท้จริง
8. ควรให้นิสิตได้เข้าใจในเรื่องระเบียบปฏิบัติราชการ และสามารถ
ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
9. ให้นิสิตมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของอาจารย์นิเทศก์ และ
อาจารย์พี่เลี้ยง
10. ในการสัมมนานิสิตฝึกสอนควรแยกสัมมนาตามสายวิชา
11. การจัดนิทรรศการการฝึกสอนควรมีการประกวดอุปกรณ์การสอน และ
บันทึกการสอนที่ดีเด่น เพื่อเป็นการกระตุ้นในรุ่นต่อไป
12. ควรนำผลการสัมมนาเป็นแนวทางปรับปรุงโครงการฝึกสอนอย่าง
จริงจัง
13. ควรจัดบุคลากร (อาจารย์ประจำกลุ่ม) ที่สามารถเข้าร่วมการสัมมนา
ได้โดยตลอด เพื่อผลของการวิเคราะห์ปัญหา และการประเมินผลการสัมมนาของนิสิต
อาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์พี่เลี้ยงได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. อาจารย์พี่เลี้ยงมีเวลาให้คำแนะนำไม่เพียงพอ
2. อาจารย์พี่เลี้ยงคิดว่ามีความรู้ดีกว่า จึงไม่กล้าแนะนำ

3. นิสิตฝึกสอนไม่ยอมขอคำแนะนำ
4. อาจารย์พี่เลี้ยงไม่กล้าแนะนำ เพราะเกรงจะขัดกับอาจารย์นิเทศก์
5. อาจารย์พี่เลี้ยงยังไม่ทราบหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยงคือพอ
6. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยง กับอาจารย์นิเทศก์ ไม่ดีพอ ทำให้ขาดการประสานงานกัน
7. อาจารย์พี่เลี้ยงยังไม่เข้าใจความมุ่งหมายและวิธีดำเนินการของโครงการฝึกสอนของคณะค้พอ
8. อาจารย์พี่เลี้ยงไม่ใคร่มีส่วนร่วมในโครงการฝึกสอนของคณะ
9. ควรปรับปรุงการประสานงานระหว่างฝ่ายฝึกสอนกับทางโรงเรียน และอาจารย์พี่เลี้ยง
10. ควรแจ้งผลการสัมมนาของนิสิตให้อาจารย์พี่เลี้ยงได้ทราบเพื่อแก้ปัญหา
11. ควรส่งนิสิตฝึกสอนทั้งสองภาคการศึกษา
12. ควรเน้นให้นิสิตตระหนักถึงนโยบายของโรงเรียน
13. เน้นให้นิสิตสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษาแก่นักเรียน
14. โปรแกรมฝึกสอนควรจะทำให้สอดคล้องกับหลักสูตรของทางโรงเรียน
15. ควรส่งนิสิตฝึกสอนให้ตรงกับวันแรกของการเปิดเรียนของเด็ก

นิสิตฝึกสอน

นิสิตฝึกสอนมีความต้องการให้ทางคณะหรือภาควิชาพลศึกษาแจ้งข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จะไปฝึกสอนให้นิสิตทราบ และติดต่อโรงเรียนนั้น ๆ พร้อมทั้งให้นิสิตได้มีโอกาสไปทำความคุ้นเคยกับทางโรงเรียน และให้นิสิตเลือกโรงเรียนฝึกสอนได้ ในด้านการบริการนิสิตต้องการให้คณะหรือภาควิชาบริการค้ำอุปถัมภ์ คำว่า โดยให้ขอยืมขณะฝึกสอน นอกจากนี้ต้องการให้บริการค้ำข่าวสารจากคณะ และควรมีเบี้ยเลี้ยงขณะฝึกสอน ส่วนในด้านการเดินทางนิสิตต้องการให้จัดรถรับ-ส่ง

หรือช่วยคำรถในการเดินทาง นอกจากนี้ นิสิตต้องการให้มีการแนะแนวทางการสอน และการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการฝึกสอน รวมทั้งการแนะแนวในการปรับตัว

นอกจากนี้ นิสิตได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกสอน พลศึกษา ดังนี้

1. ระยะเวลาฝึกสอนนานเกินไป ทำให้เบื่อหน่ายในการฝึกสอน
2. ควรส่งนิสิตฝึกสอนในวันเปิดเทอมวันแรก
3. ในช่วงฝึกสอน หากนิสิตมีเรื่องที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับคณะหรือภาควิชา ก็ขอให้คณะหรือภาควิชาดำเนินการให้เพื่อไม่ให้เสียการเรียน
4. ควรให้นิสิตเลือกโรงเรียนฝึกสอนเอง
5. ควรกำหนดกฎเกณฑ์การฝึกสอนให้เหมือนกันทุกโรงเรียน เช่น เรื่องการประจำชั้น

6. ควรส่งนิสิตไปฝึกสอนต่างจังหวัดบ้าง
7. ควรจัดอาจารย์นิเทศก์ให้เป็นชุดเดียวกัน เพื่อความยุติธรรมในการให้คะแนน

8. ควรพิจารณานิสิตที่ไปสอนโรงเรียนเดียวกันให้สามารถเข้ากันได้
9. นิสิตไม่เห็นด้วยในการให้ประชุมปรึกษาปัญหาในตอนเย็นวันศุกร์
10. อาจารย์นิเทศก์ควร เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่ไปในที่
11. ควรให้ฝึกสอนเทอมปลาย เพราะเทอมคนฝนตกสนามและ
12. การฝึกสอนตลอดภาค นิสิตคิดว่าดีแล้ว
13. ควรมีระยะเวลาฝึกสอน 15 สัปดาห์ และให้โค้ชสอนมากกว่า

10 คาบ/สัปดาห์

14. การจัดกลุ่มนิสิตฝึกสอนควรจัดคละกัน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ และการปรับตัวในการทำงานร่วมกัน

15. ควรให้นิสิตมีประสบการณ์ในการสอนทั้งพลศึกษาและสุขศึกษา เมื่อ
ออกสั่ง เสด็จการสอน

16. ควรปรับปรุงนิสิตฝึกสอนในเรื่อง การตรงต่อเวลา ความรู้
ความสามารถเฉพาะตัว และประสบการณ์ในการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงแล้ว
ปรากฏว่า มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโท ปริญญาตรี และ ป.กศ.สูง ทาง
สาขาพลศึกษา ดังนั้น จึงจัดว่าเป็นความเหมาะสมที่จะทำกรนิเทศการสอน และ
เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ผลการวิจัยพบว่า ทั้งอาจารย์นิเทศก์
และอาจารย์พี่เลี้ยง นอกจากจะมีงานคานการสอนโดยตรงแล้ว ยังมีงานคานอื่น ๆ
ที่จะต้องทำอีกมาก ดังนั้น เวลาในการที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหารือกับนิสิตฝึกสอน
อย่างใกล้ชิดก็ถูกจำกัดให้น้อยลง จึงทำให้ประสิทธิภาพในการฝึกสอนของนิสิตลดน้อย
ลงด้วย ดังนั้น หากต้องการเพิ่มประสิทธิภาพคานการฝึกสอนของนิสิตก็จำเป็นต้องลด
ปริมาณงานของอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงลงด้วยตามความเหมาะสม

2. จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์คานการสอน ทั้ง
อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์คานการสอนมาเป็นอย่างดี
ยอมรับว่าการฝึกสอนของนิสิตจะมีปัญหาในลักษณะใด และจะแก้ไขด้วยวิธีใด จึงจะทำให้
การฝึกสอนมีประสิทธิภาพ

3. จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นอาจารย์นิเทศก์ และการ
เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงแล้ว พบว่า ทั้งอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้มี
ประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกสอนของนิสิตมาแล้ว คือ เคยมีประสบการณ์ในการเป็น
อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงมาแล้ว ยอมรับและเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ในขณะที่สอนนิสิตแต่ละรุ่น สามารถที่จะนำประสบการณ์ต่างๆ ที่มีอยู่มาแก้ปัญหาและปรับปรุงให้การฝึกสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น บุคลากร ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการฝึกสอนซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วข้างต้นเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการที่จะทำการฝึกสอนดำเนินไป และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้เป็นอย่างดี ถ้าหากบุคลากรดังกล่าวไม่ถูกจำกัดเวลา อันเนื่องมาจากต้องรับภาระงานด้านอื่น ๆ ควบ

4. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ผลจากการวิจัยปรากฏว่า นิสิตประสบปัญหาในระดับมาก ในเรื่องการจัดวัสดุประสงค์ในการสอนเชิงพฤติกรรม, การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์, การเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมและสภาพนักเรียน, การแยกแยะทักษะที่สอน, การสอนให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนดไว้ และการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถและความสนใจ ดังนั้น การจะลดปัญหาที่ นิสิตประสบอยู่น้อยลงสามารถทำได้ โดยให้นิสิตรู้และเข้าใจหลักในการกำหนด หรือจัดวัตถุประสงค์ในการสอนเชิงพฤติกรรม โดยให้บอกว่าเป็นพฤติกรรมแบบใด เฉพาะเจาะจงลงไป ดัง สุมิตร คุณากร โคกล่าวไว้ว่า "จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่คั้นต้องบ่งลงไปให้เฉพาะว่าเป็นพฤติกรรมแบบใด และเกิดขึ้นในสถานการณ์ใด"¹ หาก นิสิตสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนเชิงพฤติกรรมได้เป็นอย่างดีแล้ว ก็จะลดปัญหาคานอื่น ๆ ลงไปได้ เพราะการกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนเชิงพฤติกรรมจะทำให้ นิสิตเตรียมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้

¹ สุมิตร คุณากร, หลักสูตรและการสอน. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2518), หน้า 67.

5. ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์และสถานที่ ส่วนใหญ่นิสิตฝึกสอนประสบกับปัญหาเกี่ยวกับสถานที่สอนคับแคบ, ไม่เพียงพอ, ไม่ถูกสุขลักษณะ, ใช้ร่วมกันทั้ง เด็กเล็กและเด็กโต ชาวสถานที่สำหรับเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนักเรียน, สถานที่ทำความสะอาดร่างกายหลังการเรียน, ชาวห้องทำงานเฉพาะตัวของนิสิต สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายของนิสิต, ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาอุปกรณ์โดยเฉพาะ, อุปกรณ์พลศึกษาไม่เพียงพอ, มีความลำบากในการผลิตอุปกรณ์ใช้เอง, ไม่มีวัสดุที่จะนำมาผลิตอุปกรณ์และชาวแคลนทุนทรัพย์ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่กล่าวมานั้นที่จัดว่าสำคัญและมีผลโดยตรงต่อการเรียนการสอน คือ อุปกรณ์การสอนและสถานที่ หากชาวแคลนหรือมีไม่เพียงพอ การเรียนการสอนพลศึกษาก็ไม่ได้ผล วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ ไก่กล่าวไว้ว่า "การสอนพลศึกษาจะได้ผลก็ขึ้น นอกจากจะมีเวลาเพียงพอและมีความสามารถในการสอนดีแล้ว ก็ต้องมีสถานที่และอุปกรณ์ในการสอนเพียงพออีกด้วย" ¹

6. ปัญหาเกี่ยวกับการปกครองชั้น นิสิตฝึกสอนประสบปัญหาที่ว่า ไม่มีความสามารถในการวางระเบียบให้นักเรียนปฏิบัติประจำอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถจำชื่อนักเรียนได้ครบทุกคน ในการเรียนการสอนนั้นหากผู้สอนสามารถจำชื่อนักเรียนได้ทุกคน และสามารถเรียกชื่อนักเรียนได้อย่างถูกต้องจะเป็นการดี เพราะจะทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าคุณสอนเอาใจใส่และสนใจในตัวเขา ทำให้เด็กรู้สึกสนิทสนมมากขึ้น มีความเกรงอกเกรงใจมากขึ้น ดังนั้น การกระทำผิดหรือฝ่าฝืนระเบียบจะลดน้อยลง จนแทบไม่จำเป็นต้องมาวางระเบียบให้นักเรียนปฏิบัติ และง่ายต่อการปกครองชั้นด้วย

7. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน ปัญหาที่นิสิตประสบมาก คือ นักเรียนชาวระเบียบวินัย, นักเรียนชอบเล่นกีฬาในรูปเกมสการ เล่นมากกว่าให้นิสิตสอน, นักเรียน

¹ วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ, หลักและวิธีสอนพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษา.

มีทัศนคติว่าวิชาพลศึกษานั้นสอบอย่างไรก็ไม่ตก, นักเรียนยังขาดในคุณธรรม และนักเรียนไม่มีคำร่าประกอบ การเรียนพลศึกษา สำหรับปัญหาตัวนักเรียนนี้ เป็นปัญหาที่มีมาก่อนการฝึกสอนของนิสิต เมื่อนิสิตไปประสบในภายหลังก็ต้องขจัดปัญหาเหล่านี้ให้หมดไปเสียก่อนแล้วการฝึกสอนก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ปัญหาที่เป็นหัวใจสำคัญที่จะต้องขจัดอันดับแรก คือ ปัญหาที่นักเรียนชอบเล่นกีฬาในรูปแบบเกมสการ เล่นมากกว่าให้นิสิตสอน ดังนั้น การสอนจะต้องสนองความต้องการของนักเรียนด้วย โดยการจัดเกมสการ เล่นสวดแทรกเข้าไปในเวลาเรียน เป็นประเภทเกมสที่สนุกสนาน ท้าทาย โดยแทรกหรือจัดชั้นอื่น ๆ แต่เกมสการ เล่นนั้นจะต้องใช้ทักษะที่เรียนมาในตอนต้น ชั่วโมงด้วย ดังนั้น ในกิจกรรมหรือเกมสที่จัดจะเล่นได้ หรือสนุกสนานมากน้อยแค่ไหน ผู้สอนต้องเน้นในเรื่องการนำทักษะมาใช้ในการเล่น เกมสทุกครั้ง นักเรียนก็จะเห็นความสำคัญของการมีทักษะดี ก็จะเกิดความสนใจในการเรียนการสอน ด้วยความตั้งใจและเต็มใจที่จะเรียนทักษะมากยิ่งขึ้น จึงเป็นโอกาสใหญ่สอนสามารถวางกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติในการเรียนการสอนใ้คงาย และนักเรียนยินดีปฏิบัติโดยไม่ต้องบังคับ นอกจากนี้ ยังสามารถสอดแทรกคุณธรรมและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนพลศึกษาได้มากยิ่งขึ้น ทำให้ลดปัญหาค่าอื่น ๆ ลงได้

8. ปัญหาที่นิสิตฝึกสอน ปัญหาที่นิสิตประสบมาก คือ กังวลเกี่ยวกับคะแนน ฝึกสอนที่จะได้รับ ไม่เข้าใจปรัชญาและเทคนิคการสอนพลศึกษาเท่าที่ควร ไม่มีความสามารถในการตัดสินใจบางประเภท ไม่มีเวลาค้นคว้าเพิ่มเติมในกิจกรรมที่สอน และต้องรับภาระกิจกรรมพิเศษ และสอนแทนอาจารย์ประจำ ในการฝึกสอนนั้นเป็นการเริ่มต้นฝึกการทำงานในสายวิชาชีพ การฝึกสอนจะทำให้คือนิสิตได้มีโอกาสเตรียมตัว ไม่มีงานอื่นต้องรับภาระมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสอนแทนครูประจำ ฉะนั้น ฝ่ายฝึกสอนจะต้องเลือกโรงเรียนที่มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการฝึกสอน และหลีกเลี่ยงที่จะส่งนิสิตไปฝึกสอนในโรงเรียนที่นิสิตต้องรับภาระทุกอย่าง แทนครูประจำการ

9. ปัญหาอาจารย์พี่เลี้ยง ปัญหาที่นิสิตประสบในระดับมาก คือ อาจารย์พี่เลี้ยงให้คำแนะนำน้อยเกินไป และอาจารย์พี่เลี้ยงไม่ค่อยดูแลขณะที่นิสิตทำการสอนเท่าที่ควร ในปัญหานี้ อาจารย์นิเทศก์จะต้องประสานงานกับอาจารย์พี่เลี้ยง เพื่อช่วยกันลดปัญหากังกล่าวดัง

10. ปัญหาอาจารย์นิเทศก์ ปัญหาที่นิสิตประสบในระดับมาก คือ นิสิตมีความรู้สึกว่า อาจารย์นิเทศก์เป็นผู้คอยจับผิด จึงเป็นปัญหาของอาจารย์นิเทศก์โดยตรงที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดดังกล่าว ให้นิสิตได้มีความรู้สึกว่า อาจารย์นิเทศก์มีความสำคัญต่อการฝึกสอนของนิสิตมาก ไม่ได้ไปคอยจับผิด แต่ไปคอยช่วยนิสิตแก้ปัญหาให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุงในทุก ๆ ด้านของการฝึกสอนของนิสิต การเปลี่ยนแปลงความคิดนิสิตนั้น จะอยู่ที่พฤติกรรมของอาจารย์นิเทศก์โดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นวิธีการให้คำแนะนำ คือ ชม การใช้คำพูดหรือการเขียนติ ชม หรือแก้ไข

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดการประชุมนิเทศนิสิตฝึกสอนควรจะได้เชิญอาจารย์พี่เลี้ยงเข้าร่วมด้วย เพื่อชี้แจงนโยบาย วัตถุประสงค์ ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติ เพื่อจะได้มีความเข้าใจตรงกัน และจะทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือนิสิตฝึกสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายดำเนินการฝึกสอน กับอาจารย์พี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน จะได้ทราบแนวทางหรือรายละเอียดต่าง ๆ ของโรงเรียนจากอาจารย์พี่เลี้ยง ซึ่งอาจจะให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการปรับปรุง หรือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

2. คณะศึกษาศาสตร์ ควรจะได้พิจารณาว่าผู้ที่จะเป็นอาจารย์นิเทศก์ และทำการนิเทศการสอนได้เต็มทีนั้น นอกจากมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่วางไว้แล้ว ควรเป็นผู้ที่มีเวลาทำการนิเทศได้อย่างเต็มที่ เพื่อจะได้มีเวลาให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาคือ

อย่างมีประสิทธิภาพ

3. คณะศึกษาศาสตร์ ควรจะได้มีการประชุมอาจารย์นิเทศก์ทั้งคณะ เป็น 3 ระยะ คือ ก่อนนิสิตออกฝึกสอน เพื่อเตรียมงานหรือรับทราบนโยบายในการปฏิบัติ ครั้งที่ 2 ควรเป็นกลางภาคขณะนิสิตฝึกสอน เพื่อจะได้นำปัญหาต่าง ๆ มาปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ครั้งที่ 3 ควรเป็นระยะก่อนนิสิตกลับจากฝึกสอน เพื่อจะได้นำปัญหาต่าง ๆ จากอาจารย์นิเทศก์ทุกโรงเรียนมาพิจารณาจัดการสัมมนาหลังฝึกสอน

4. ทางคณบดีวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรเน้นให้นิสิตได้มีความรู้และเข้าใจ สามารถจะตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้เป็นอย่างดี เพื่อจะได้ลดปัญหาค้นหาการสอนของนิสิตในชั้นอื่นลงได้

5. คณะศึกษาศาสตร์ หรือภาควิชา ควรทราบถึงระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนฝึกสอน, ปริมาณของอาจารย์พี่เลี้ยง ตลอดจนอุปกรณ์และสถานที่ ซึ่ง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การฝึกสอนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

6. คณะศึกษาศาสตร์ ควรติดต่อบริษัทโรงเรียนแต่ละแห่ง แล้วแจ้งรายละเอียดต่าง ๆ ของโรงเรียนให้นิสิตฝึกสอนได้ทราบ เพื่อการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะทำการฝึกสอน และหาโอกาสไปทำความคุ้นเคยกับทางโรงเรียน

7. อาจารย์นิเทศก์ นอกจากจะไปทำการนิเทศอย่างสม่ำเสมอแล้วก็ตาม ควรประชุมพบปะนิสิตฝึกสอนของตนอย่างน้อย 2 สัปดาห์ต่อครั้ง หรือสัปดาห์ละครั้ง ก็จะเป็นการดี เพราะขณะที่ไปทำการนิเทศนั้น บางครั้งอาจารย์นิเทศก์กับนิสิตฝึกสอน ไม่มีโอกาสได้พูดคุย หรือปรึกษาปัญหากันได้โดยตรง เพราะทั้งสองฝ่ายมีเวลาจำกัด จึงขาดความสัมพันธ์ทางกันจิตใจ

8. อาจารย์นิเทศก์ ควรมีเวลาศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับนิสิตแต่ละคนให้ลึกซึ้งถึงสาเหตุของปัญหา เพื่อจะได้แก้ไขได้ถูกต้องรวดเร็วก่อนที่จะมีปัญหาย่างอื่นตามมา อย่ยมองข้ามปัญหาที่เห็นว่า เป็นปัญหาเล็กน้อย

9. อาจารย์นิเทศก์ ควรจะได้นัดหมายพบปะกับอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นประจำ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในค่านการทำงาน อันจะเป็นผลดีกับการฝึกสอนของนิสิต

10. นิสิตฝึกสอนควรจะต้องทุ่มเท พึงทั้งทางด้านกำลังกายและสติปัญญาให้การฝึกสอน เพื่อเป็นการฝึกฝนตัวเองให้เป็นครูที่ดีของศิษย์ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

เพื่อให้การฝึกสอนสมบูรณ์ และทราบปัญหาของการฝึกสอนที่แท้จริง อีกทั้งสามารถจะทราบได้ว่า การฝึกสอนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ควรจะได้อำนาจการวิจัยเป็น 2 ระยะ แล้วเปรียบเทียบผล ระหว่างระยะกลางของการฝึกสอน กับระยะปลายของการฝึกสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย